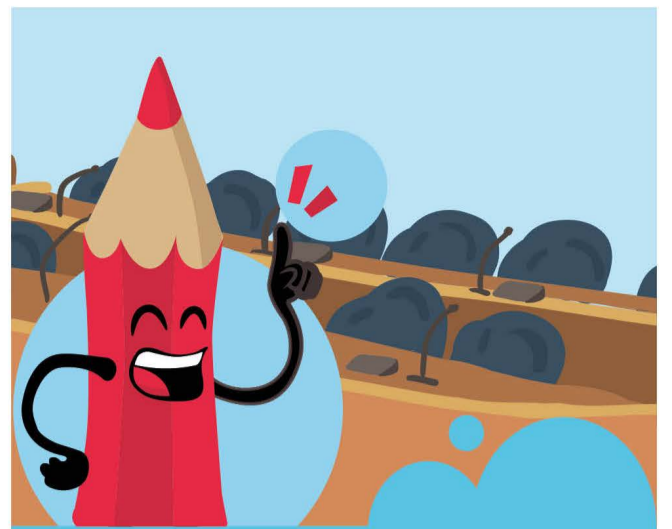

WAAROM HOUDEN WE VERKIEZINGEN?

WAT DOET DE TWEEDE KAMER?

ZO ZIT HET!

WAT JIJ MOET WETEN

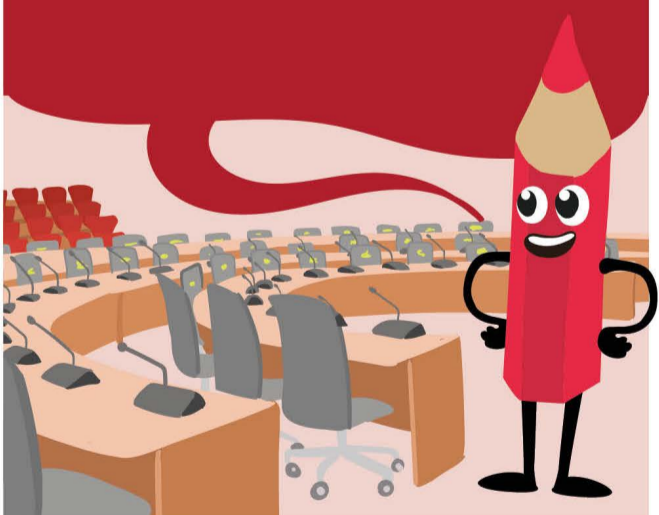
Tweede kamerverkiezingen 2023

TIJD VOOR DE TWEDE KAMERVERKIEZINGEN

Op 7 juli 2023 viel het **kabinet**. Op 22 november 2023 zijn er daarom nieuwe **verkiezingen**. Dat is ook belangrijk voor jou, want de besluiten die in de **Tweede Kamer** worden genomen, gaan altijd over de toekomst. Jouw toekomst! Hoog tijd dus om wat meer te weten te komen over de verkiezingen.

Waarom zijn er eigenlijk verkiezingen? Kiezen we dan de baas van Nederland, of toch niet? Wat gebeurt er allemaal in de Tweede Kamer? Wat doet een **minister**? En... wie bepaalt er eigenlijk welke **wetten** en regels we allemaal in ons land hebben? Je ontdekt het allemaal in deze wat-jij-moet-weten-bijlage.

Test jouw kennis met de quiz! Zoek de antwoorden in de tekst. Vink de goede antwoorden aan. Klaar? Kijk voor de antwoorden op de achterpagina.

1 WIE IS HET HOOFD VAN DE REGERING?

- A** De minister-president
- B** De koning
- C** De voorzitter

2 HOE VAAK WORDEN DE TWEDE KAMERVERKIEZINGEN GEHOUDEN?

- A** Elk jaar
- B** Elke twee jaar
- C** Elke vier jaar

3 HOEVEEL ZETELS HEEFT DE TWEDE KAMER?

- A** 75
- B** 150
- C** 250

4 IN WELKE STAD VIND JE DE TWEDE KAMER?

- A** Amsterdam
- B** Rotterdam
- C** Den Haag

MAIL & WIN!

Welk onderwerp moet volgens jou sowieso meer aandacht krijgen? Waarom vind je dat?

JOUW ANTWOORD:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5 WAARUIT BESTAAT HET PARLEMENT?

- A** De Tweede Kamerleden
- B** De Eerste en de Tweede Kamerleden
- C** De Eerste, Tweede en Derde Kamerleden.

TWEEDE KAMERVERKIEZINGEN UITGELEGD

Op 22 november zijn er Tweede Kamerverkiezingen. Die worden normaal gesproken om de vier jaar gehouden. Omdat het kabinet is gevallen, is het deze keer al na twee jaar tijd om naar de stembus te gaan. Inwoners van 18 jaar en ouder mogen dan gaan stemmen. Ze kiezen dan hun 'volksvertegenwoordigers'. Dat zijn politici van politieke partijen die de komende jaren namens de inwoners van Nederland besluiten gaan nemen. Bijvoorbeeld over wetten en over hoe het geld wordt verdeeld. Besluiten die voor jou ook belangrijk zijn! Hoe dat precies werkt, lees je hier!

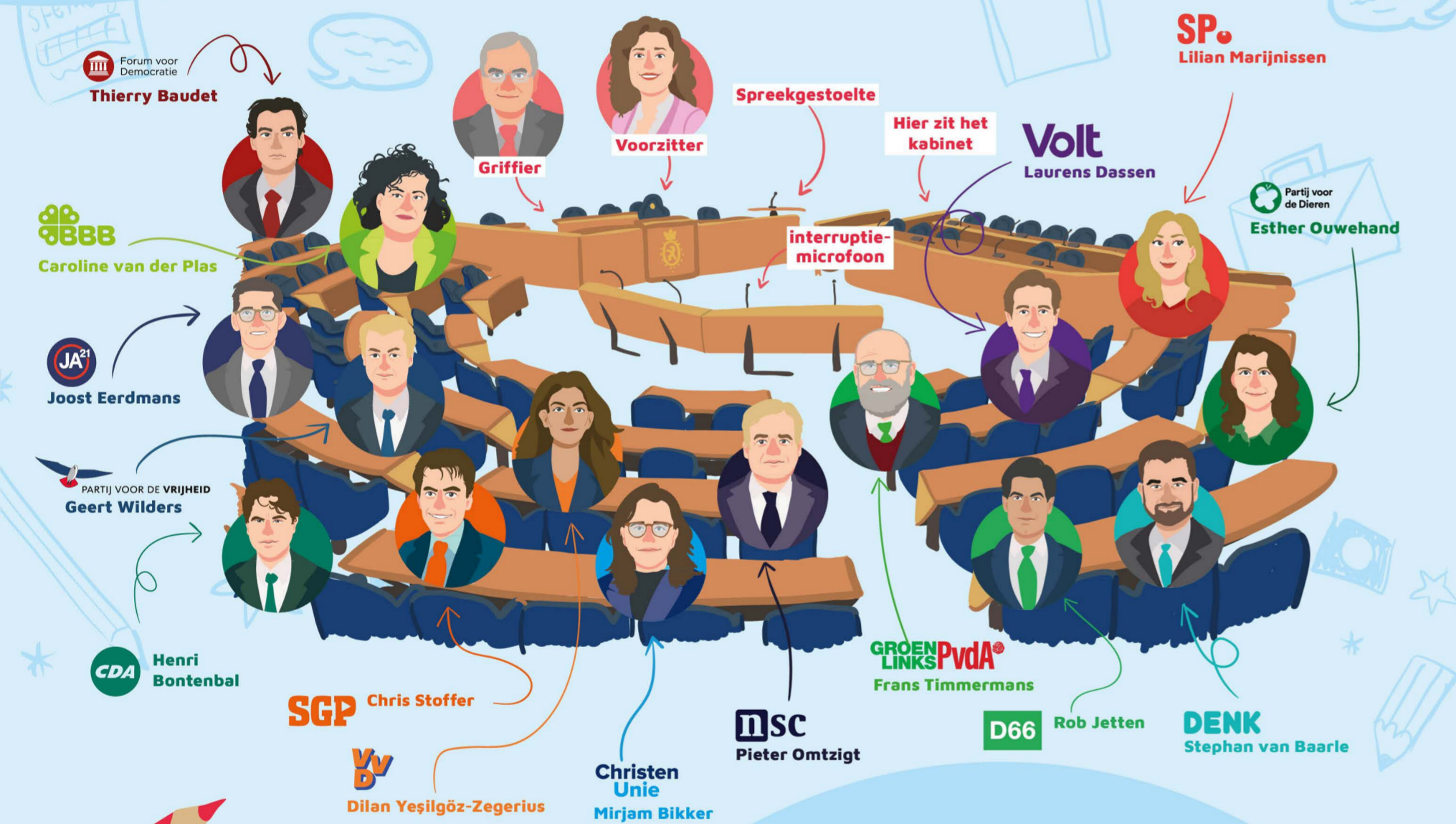
PARLEMENT

Hieronder zie je de Tweede Kamer. Er zitten 150 Kamerleden in, verdeeld over verschillende politieke partijen, die door het volk tijdens de verkiezingen worden gekozen. Samen met de 75 leden van de Eerste Kamer vormen deze Kamerleden het parlement. Het parlement is samen met de regering (dat zijn de ministers en de koning) verantwoordelijk voor het maken en doorvoeren van wetten. Hoe werkt dat precies?

Een wet kan worden gemaakt door een minister of een Kamerlid. Als het wetsvoorstel af is, gaan de leden van de Tweede Kamer erover vergaderen. Ze bedenken dan of ze de wet goed vinden, of die eerst nog een beetje aangepast moet worden, of dat de wet meteen weer de prullenbak in

kan. Daarna gaan ze erover stemmen. Het gebeurt met zoveel mensen bijna nooit dat iedereen het met de wet eens is en vóór stemt, maar dat hoeft ook niet. Een meerderheid (dus 76 stemmen) is genoeg om de wet door de Tweede Kamer aangenomen te krijgen. Daarna is het de beurt aan de leden van de Eerste Kamer. Zij mogen de wet niet meer aanpassen, maar kijken vooral of de nieuwe wet goed in elkaar zit en niet in strijd is met eerder aangenomen wetten. Als ook een meerderheid van de Eerste Kamer de wet goedkeurt, zet de koning er zijn handtekening onder en is de wet officieel. Iedere inwoner van Nederland moet zich er dan aan houden.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL

VERKIEZINGEN

Iedere vier jaar worden er verkiezingen gehouden voor de Tweede Kamer. Iedereen in Nederland met stemrecht mag dan zeggen wie er in de Kamer moet komen. Er zijn politieke partijen die al heel lang meedoen, zoals de VVD of de SGP, en nieuwe partijen die nog niet zo lang bestaan, zoals Volt, de BBB of NSC (die laatste is pas in augustus van dit jaar opgericht!). Alle partijen proberen tijdens de verkiezingen zoveel mogelijk stemmen te halen.

Als alle stemmen zijn geteld en de uitslag bekend is, moet er flink gerekend worden. Er wordt dan gekeken welke partijen genoeg

stemmen hebben gekregen om in de Tweede Kamer te komen, en hoeveel zetels ze daar krijgen. In Nederland kies je voor een partij door te stemmen op een persoon van die partij. Die mensen staan in een bepaalde volgorde op een lijst, en die volgorde wordt aangehouden om te bepalen wie van de partij op de zetel mag plaatsnemen. Als een partij dus vijftien zetels heeft gehaald, mogen de eerste vijftien personen van de lijst de Kamer in. Alleen als iemand die lager op de lijst stond veel voorkeursstemmen heeft gekregen, of als er later een plekje vrijkomt, kan diegene toch nog Kamerlid worden.

LINKSE EN RECHTSE PARTIJEN?

Er doen dit jaar 26 politieke partijen mee met de verkiezingen! Ze zijn allemaal verschillend, maar toch lijken ze met hun standpunten altijd wel een beetje op andere partijen. Om dat overzichtelijker te maken, worden partijen vaak onderverdeeld in links of rechts.

Linkse partijen, zoals SP, GroenLinks-PvdA en DENK, vinden dat het de taak is van de overheid om te zorgen dat het goed met iedereen gaat en dat het geld eerlijk wordt verdeeld. Om dat allemaal te kunnen doen, willen ze dat er meer regels komen. Ook vinden ze dat mensen die rijk zijn meer belasting moeten betalen. Er komt dan meer geld binnen bij de overheid, waardoor er ook meer geld is om alle mensen te helpen. Dus ook de mensen die zelf weinig hebben.

Rechtse partijen, zoals VVD, SGP en JA21, gaan juist uit van 'eigen verantwoordelijkheid': je kunt zelf iets maken van je leven door hard te werken en je eigen kansen te pakken. De overheid zorgt er dan voor dat je dat zo goed mogelijk kunt doen, vooral door het veilig te houden in het land en veel regels te schrappen. Rechtse partijen willen dat mensen en bedrijven meer vrijheid hebben, zodat ze zelf meer dingen kunnen regelen. De overheid hoeft daar dan minder geld aan uit te geven. Daardoor kunnen de belastingen lager blijven.

En de middenpartijen? Die zitten daartussenin. D66, CDA en NSC bijvoorbeeld. Over sommige dingen denken ze meer zoals de linkse partijen en over andere dingen zijn ze het meer met rechtse partijen eens.

COALITIE

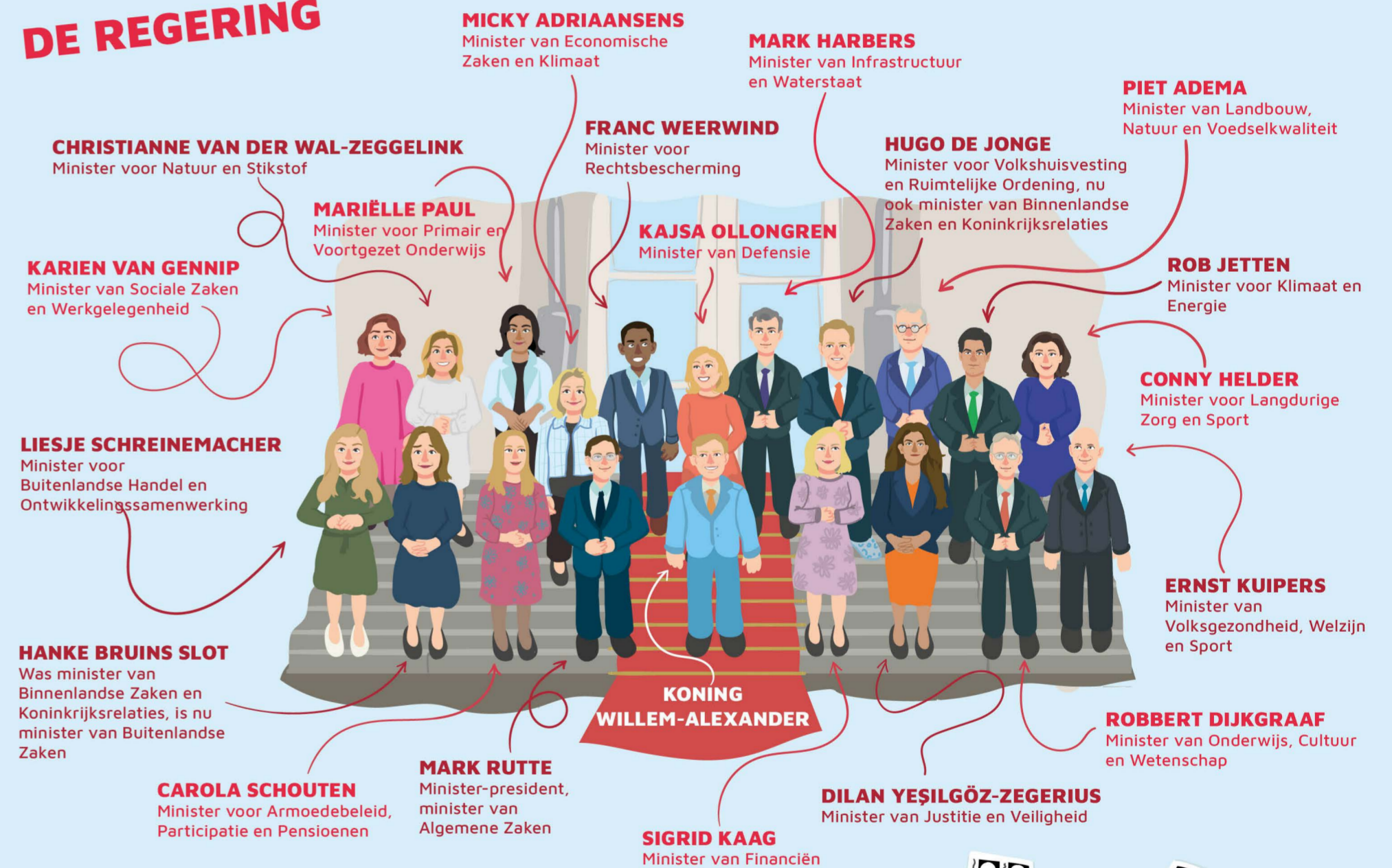
Nadat de uitslag van de verkiezingen bekend is, weten we dus ook welke partij de meeste stemmen heeft gekregen en de grootste is geworden. Die partij mag dan als eerste gaan proberen een regering te vormen. Het is altijd zo dat een regering bestaat uit meerdere partijen die met elkaar moeten samenwerken. Om te kijken voor welke partijen zo'n samenwerking het meeste kans van slaan heeft, wordt er door de Tweede Kamer een **informatie** aangesteld. Die voert gesprekken met verschillende partijleiders om te vragen of zij met elkaar kunnen en willen samenwerken in een **coalitie**. Een coalitie bestaat uit de partijen die voor de komende vier jaar de ministers,

staatssecretarissen en de minister-president gaan leveren. Bij het vormen van zo'n regeringscoalitie wordt niet alleen gekeken welke partijen met elkaar willen samenwerken, maar ook of die partijen samen wel meer dan 75 zetels hebben. Dat is handig, want als de regering dan een nieuw voorstel voor een wet heeft, zijn hun eigen partijen het er meestal wel mee eens. Dan hebben ze dus automatisch de steun van de meerderheid van de Tweede Kamer.

OPPOSITIE

En de partijen die niet in de coalitie zitten? Die vormen samen de **oppositie**. Zij zitten samen met de coalitiepartijen in de Tweede Kamer. De oppositie volgt de regering kritisch en stelt een heleboel vragen: ze controleert dus de regering. Ook doen de oppositiepartijen voorstellen voor wetten. De coalitiepartijen controleren de regering ook, maar de kans dat ze het eens zijn met de regering is groter, omdat hun eigen partijen in de regering zitten.

DE REGERING

REGEERAKKOORD

Als de informatie van de mogelijke samenwerkingen op een rij heeft gezet en de vorming van een coalitie heeft voorbereid, komen de leiders van die samenwerkingspartijen bij elkaar om afspraken te maken. Afspraken over wat ze de komende vier jaar allemaal willen gaan doen, afspraken over hoeveel geld er naar de verschillende ministeries gaat en afspraken over welke partij eigenlijk de ministers en staatssecretarissen voor die ministeries levert. Dat wordt allemaal opgeschreven in het **regerakkoord**.

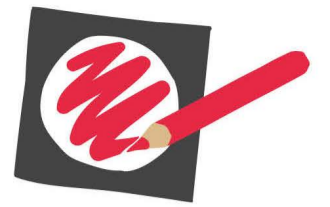
MINISTERS, STAATSSECRETARISSEN EN AMBTEANAREN

Wanneer de samenwerkende partijen alle afspraken hebben gemaakt, worden de ministers en staatssecretarissen benoemd. Elke minister is verantwoordelijk voor zijn of haar eigen ministerie en alles wat er op het gebied van dat ministerie in het land gebeurt. De minister van Onderwijs bijvoorbeeld is verantwoordelijk voor alle basisscholen, middelbare scholen en universiteiten, en verder nog alles wat met onderwijs te maken heeft.

De meeste ministeries hebben ook een staatssecretaris. Staatssecretarissen hebben kleinere gebieden waarover zij de baas zijn dan ministers. Ook helpen ze de ministers bij hele grote en moeilijke onderwerpen.

Ministers en staatssecretarissen doen niet al het werk in hun eentje, zij werken samen met ambtenaren. Ambtenaren voeren de plannen uit die door politici zijn bedacht.

TEST JE KENNIS!

Ben jij inmiddels een echte expert op het gebied van verkiezingen? Test je kennis door de opdrachten op deze pagina te maken. Succes!

MOEILIJKEWOORDENLIJST

COALITIE

De politieke partijen in de Tweede Kamer die met elkaar in de regering zitten.

DEMISSIONAIR

Een kabinet dat gevallen is, mag nog wel het land besturen en lopende zaken afhandelen. Het kabinet mag geen nieuwe wetten meer bedenken, tenzij de Tweede Kamer daarvoor speciale toestemming heeft gegeven.

EERSTE KAMER

Ook wel de Senaat. Leden van de Eerste Kamer maken zelf geen wetten, maar controleren vooral of de wetten die door de Tweede Kamer zijn aangenomen niet botsen met andere wetten.

INFORMATEUR

De persoon die gaat kijken welke partijen met elkaar kunnen samenwerken in een regering.

KABINET

Alle ministers en staatssecretarissen bij elkaar.

MINISTER

Een van de bestuurders van een land. Elke minister heeft eigen onderwerpen waarvoor hij of zij verantwoordelijk is.

MINISTERIE

Een afdeling van de overheid waar beleid van de regering wordt voorbereid en uitgevoerd. De minister is de baas van zijn of haar ministerie.

MINISTER-PRESIDENT

Ook wel de premier. De minister-president is de leider van het kabinet.

OPPOSITIE

De politieke partijen in de Tweede Kamer die niet in de regering zitten.

OVERHEID

De organisatie die beslissingen mag nemen over hoe het eraan toegaat in Nederland, jouw gemeente of jouw provincie.

PARLEMENT

De Eerste en Tweede Kamer samen. De mensen in het parlement zitten daar namens alle burgers. Zij controleren de regering.

PARTIJLEIDER

Deze persoon is het gezicht van de partij. Hij of zij staat tijdens verkiezingen boven aan de kieslijst. Daardoor ook wel de 'lijsttrekker' genoemd.

POLITIEKE PARTIJ

Een groep mensen die hetzelfde belangrijk vindt en daar via de politiek het verschil in wil maken.

REGEERAKKOORD

Afspraken van de verschillende regeringspartijen voor de komende vier jaar.

REGERING

Het bestuur van ons land. De regering bestaat uit de koning en alle ministers.

STAATSSECRETARIS

Een soort onderminister. Meestal zijn alle onderwerpen waar een ministerie over gaat verdeeld over de minister en de staatssecretaris.

STEMRECHT

Het recht om te stemmen en daarmee de mensen te kiezen die namens jou in het parlement zitten. In Nederland mag je stemmen wanneer je 18 jaar oud bent geworden.

TWEDE KAMER

Maakt samen met de regering wetten en controleert de regering.

VERKIEZINGEN

Burgers kiezen wie er in het bestuur van een land, provincie, gemeente of waterschap moet zitten.

VOORKEURSTEM

Als je stemt op iemand anders dan de nummer 1 van een partij. Zo kan iemand die lager op de lijst stond, toch nog in de Tweede Kamer komen.

WET

Regel waar alle mensen zich aan moeten houden.

ZETEL

Een plek/stoel in de gemeenteraad, Eerste of Tweede Kamer.

MINDMAPPEN MAAR!

Duizelt het je inmiddels een beetje van alles wat er gebeurt in de Tweede Kamer? En al die moeilijke woorden? Dan is het tijd om alle informatie te ordenen in je hersenen. Oftewel: tijd om te mindmappen!

Pak een pen, kleurpotloden en stiften. Bedenk welke onderwerpen waar in je mindmap komen en wat bij elkaar hoort. Gebruik kleuren om te laten zien welke woorden en tekeningen bij elkaar horen. Begin in het midden en werk vanuit daar naar de zijkant.

Tweede Kamerverkiezingen

WOORDZOEKER

Zoek de woorden in de woordzoeker.

D E J I F C A E O V A N
V O O J O T E N I B A K
Q P S T E M R E C H T A
U P T A L K L I E P L E
C O A L I T I E R S T I
G S A W J U P V I B F R
I I T G N I N O K A R E
L T S S P N I O A M A K
M I S T A A S R O I C K
L E E Z E L T K Y N H E
A I C O E P Q E M I T R
C Y R T X A P U E N J T
H I E O C A J R N I U T
E Z T T I A H S A M I S
H E A B O R B S U O D J
C O R S T T I T S O S I
A M I N I S T E R B W L
L A S T F N I M O Y U S

MINISTER

STAATSSECRETARIS

VOORKEURSTEM

KANDIDAAT

KABINET

OPPOSITIE

LIJSTTREKKER

STEMRECHT

ZETELS

COALITIE

PARLEMENT

REGERING

KONING

Eén woord staat er niet in. Welk woord is dat?

ANTWOORDEN QUIZ

1B, 2C, 3B, 4C, 5B

DE VAL VAN HET KABINET

Wacht eens even... Verkiezingen voor de Tweede Kamer zijn elke vier jaar, maar de laatste verkiezingen waren toch nog in 2021?! Dat klopt. Dat komt doordat het kabinet is gevallen. Dat wil zeggen dat minister-president Mark Rutte en al zijn ministers hun ontslag hebben aangeboden aan de koning. Dat deden ze omdat ze het niet meer met elkaar eens konden worden over wat nu de beste manier is om Nederland te besturen. De verschillen tussen de vier partijen die samen het kabinet vormden, waren te groot.

De minister-president en de ministers zijn nu **demissionair**. Dat betekent dat ze geen nieuwe wetten meer mogen bedenken, tenzij de Tweede Kamer daar toestemming voor heeft gegeven. Ze blijven wel hun werk doen, tot er nieuwe verkiezingen worden gehouden en er een nieuw kabinet wordt gekozen. Het land wordt dus nog wel bestuurd. Fijn, want er spelen veel problemen die snel aangepakt moeten worden. En de verkiezingen zijn in november, maar daarna kan het nog best even duren voor er een nieuw kabinet is...

STUDIO PLUS

Studio PLU!S maakte speciaal voor jou twee aflevering die helemaal in het teken staan van de Tweede Kamerverkiezingen. Kijken dus! Je vindt de video's op het YouTube-kanaal van de Kleine Ambassade.

Deze wat-jij-moet-weten-bijlage is onderdeel van de stemwijzer voor kinderen. Kijk voor meer informatie over dit burgerschapsproject voor basisscholen op www.dekleineambassade.nl/lesmateriaal.

J.E. Jurriaanse Stichting

VSBfonds

Solidarodam

JIJ MAAKT HET VERSCHIL

de kleine ambassade

Deze krant wordt mede mogelijk gemaakt door Gemeente Schiedam.

© 2023, de Kleine Ambassade